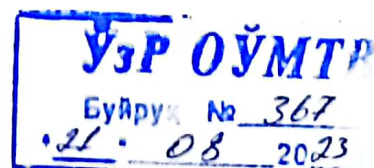

O‘zbekiston Respublikasi
Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi

***60530500 – Geologiya (faoliyat sohasi bo‘yicha) bakalavriat ta’lim
yo‘nalishining malaka talablari***

Toshkent -2023

ISHLAB CHIQLIGAN:

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti.

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2023 yil «21» 08 dagi 367 - sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan.

JORIY ETILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi.

Mazkur Malaka talablari "Oliy ta'lim davlat ta'lim standarti. Asosiy qoidalar", "Oliy ta'lim davlat ta'lim standarti. Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori", O'zbekiston Respublikasi Milliy va tarmoq malaka doiralari (ramkasi), kasbiy standartlar va kadrlar buyurtmachilari takliflariga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy meyoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasi hududida Malaka talablarini rasmiy chop etish huquqi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

T/r	bet
1. 60530500 - <i>Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha)</i> bakalavriat ta'lim yo'nalishining umumiy tavsifi	4
1.1. Qo'llanish sohasi	4
1.1.1. 60530500 - <i>Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha)</i> ta'lim yo'nalishi Malaka talabining qo'llanishi	4
1.1.2. Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari	4
1.2. 60530500 - <i>Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha)</i> ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining tavsifi	4
1.2.1. 60530500 - <i>Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha)</i> ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining sohalari.....	4
1.2.2. 60530500 - <i>Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha)</i> ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining obyektlari	4
1.2.3. 60530500 - <i>Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha)</i> ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining turlari	5
1.2.4. 60530500 - <i>Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha)</i> ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy vazifalari	5
2. 60530500 - <i>Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha)</i> ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar	6
2.1. Umumiy kompetensiyalar	6
2.2. Kasbiy kompetensiyalar	7
2.3 Umumiy va kasbiy kompetensiyalarni egallashni ta'minlaydigan fanlar va amaliyotlarga qo'yiladigan talablar	7
2.3.1. Kvalifikatsiya	8
2.3.2. 60530500 – <i>Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha)</i> bakalavriat ta'lim yo'nalishi uchun ajratilgan o'quv fanlari, bloklar bo'yicha soatlar va kreditlar	10
2.3.3. 60530500 - <i>Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha)</i> bakalavriat ta'lim yo'nalishi bo'yicha ta'lim dasturining tuzilishi.....	10
Bibliografik ma'lumotlar	11
Kelishuv varag'i	12

1. 60530500 - Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha) bakalavriat ta'lim yo'nalishining umumiy tavsifi

60530500 - Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlash kunduzgi, kechki va sirtqi ta'lim shakllarida amalga oshiriladi. Barcha ta'lim shakllari bo'yicha o'qitish kredit-modul tizimi asosida tashkil qilinadi. Kunduzgi ta'limda bakalavriat dasturining me'yoriy muddati 4 yil.

1.1. Qo'llanish sohasi.

1.1.1. 60530500 - Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha) ta'lim yo'nalishi Malaka talabining qo'llanilishi.

Malaka talabi **60530500 - Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha)** ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlovchi barcha oliy ta'lim tashkilotlari uchun talablar majmuini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari:

- mazkur ta'lim yo'nalish bo'yicha malaka talablari, o'quv reja va fan dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o'quv jarayonini samarali amalga oshirish uchun mas'ul hamda o'z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta'lim tashkilotining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o'quv bo'limi boshlig'i, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor-o'qituvchilari;

- ta'lim yo'nalishining o'quv rejasi va fan dasturlarini o'zlashtiruvchi oliy ta'lim tashkilotining talabalari;

- bakalavriat bitiruvchilarining tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestatsiya komissiyalari;

- ta'limni boshqarish bo'yicha vakolatli davlat organlari;

- oliy ta'lim tashkilotlarini moliyalashtirishni ta'minlovchi organlar;

- oliy ta'lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli davlat organlari;

- kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi tashkilot va korxonalar;

- oliy ta'lim tashkilotlariga o'qishga kirayotgan abituriyentlar, ularning ota-onalari va boshqa manfaatdor shaxslar.

1.2. 60530500 - Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining tavsifi.

1.2.1. 60530500 - Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining sohalari:

60530500 - Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha) – fan sohasidagi bakalavriat ta'lim yo'nalishi bo'lib, professional ta'limi muassasalarida ta'lim yo'nalishiga oid fanlarni o'qitish; O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi va tarmoq ilmiy-tadqiqot institutlari, davlat boshqaruvi organlari, umumiy o'rta, o'rta maxsus kasbiy ta'limning davlat va nodavlat muassasalarida kompleks masalalar bilan bog'lik kasbiy sohalar majmuasini qamrab oladi.

1.2.2. 60530500 - Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining obyektlari:

- O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi va tarmoq ilmiy-tadqiqot institutlarida;

- Tog'-kon sanoati va geologiya vazirligi tasarrufidagi tashkilotlarda;

- tabiiy resurslar va yer osti boyliklarini muhofaza qilish bilan shug'ullanuvchi tashkilotlarda;

- yer osti suvlari bo'yicha geologik tadqiqotlarni olib borish, suv resurslarini muhofaza qilish va ulardan oqilona foydalanish sohasidagi tashkilotlarda;

1. 60530500 - Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha) bakalavriat ta'lim yo'nalishining umumiy tavsifi

60530500 - Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlash kunduzgi, kechki va sirtqi ta'lim shakllarida amalga oshiriladi. Barcha ta'lim shakllari bo'yicha o'qitish kredit-modul tizimi asosida tashkil qilinadi. Kunduzgi ta'limda bakalavriat dasturining me'yoriy muddati 4 yil.

1.1. Qo'llanish sohasi.

1.1.1. 60530500 - Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha) ta'lim yo'nalishi Malaka talabining qo'llanilishi.

Malaka talabi **60530500 - Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha)** ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlovchi barcha oliy ta'lim tashkilotlari uchun talablar majmuini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari:

- mazkur ta'lim yo'nalish bo'yicha malaka talablari, o'quv reja va fan dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o'quv jarayonini samarali amalga oshirish uchun mas'ul hamda o'z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta'lim tashkilotining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o'quv bo'limi boshlig'i, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor-o'qituvchilari;

- ta'lim yo'nalishining o'quv rejasi va fan dasturlarini o'zlashtiruvchi oliy ta'lim tashkilotining talabalari;

- bakalavriat bitiruvchilarining tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestatsiya komissiyalari;

- ta'limni boshqarish bo'yicha vakolatli davlat organlari;

- oliy ta'lim tashkilotlarini moliyalashtirishni ta'minlovchi organlar;

- oliy ta'lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli davlat organlari;

- kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi tashkilot va korxonalar;

- oliy ta'lim tashkilotlariga o'qishga kirayotgan abituriyentlar, ularning ota-onalari va boshqa manfaatdor shaxslar.

1.2. 60530500 - Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining tavsifi.

1.2.1. 60530500 - Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining sohalari:

60530500 - Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha) – fan sohasidagi bakalavriat ta'lim yo'nalishi bo'lib, O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi va tarmoq ilmiy-tadqiqot institutlari, davlat boshqaruvi organlari, muassasalarda kompleks masalalar bilan bog'liq kasbiy sohalar majmuasini qamrab oladi.

1.2.2. 60530500 - Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining obyektlari:

- O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi va tarmoq ilmiy-tadqiqot institutlarida;

- Tog'-kon sanoati va geologiya vazirligi tasarrufidagi tashkilotlarda;

- tabiiy resurslar va yer osti boyliklarini muhofaza qilish bilan shug'ullanuvchi tashkilotlarda;

- yer osti suvlari bo'yicha geologik tadqiqotlarni olib borish, suv resurslarini muhofaza qilish va ulardan oqilona foydalanish sohasidagi tashkilotlarda;

- muhandislik-geologik inshootlari va vositalarini loyihalovchi idoralarda;
- kon metallurgiya instituti va ishlab chiqarish tashkilotlarida;

60530500 - *Geologiya (faoliyat soxasi bo'yicha)* ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavriat bitiruvchilari fan sohasidagi bakalavriat ta'lim yo'nalishini tamomlagandan so'ng, Tog'-kon sanoati va geologiya vazirligi tasarrufidagi tashkilotlarda, tabiiy resurslar va yer osti boyliklarini muhofaza qilish bilan shug'ullanuvchi tashkilotlarda, yer osti suvlari bo'yicha geologik tadqiqotlarni olib borish, suv resurslarini muhofaza qilish va ulardan oqilona foydalanish sohasidagi tashkilotlarda, muhandislik-geologik inshootlari va vositalarini loyihalovchi idoralarda, kon metallurgiya instituti va ishlab chiqarish tashkilotlarida, davlat boshqaruvi organlari, geologiya sohasiga ixtisoslashgan kasb-hunar ta'limi muassasalarida, O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi va tarmoq ilmiy-tadqiqot institutlarida kompleks masalalarni yechish huquqiga ega bo'ladi.

1.2.3. 60530500 - *Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha)* ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining turlari:

- *Ilmiy-tadqiqot;*
- *Loyihaviy-konstruktorlik;*
- *Ishlab chiqarish-texnologik faoliyati;*
- *Yig'ish-sozlash ishlari;*
- *Tashkiliy-boshqaruv.*

1.2.4. 60530500 - *Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha)* ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy vazifalari.

60530500 - *Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha)* ta'lim yo'nalishi bo'yicha Milliy malaka ramkasining 6-malaka darajasi hamda bakalavr kasbiy faoliyatlarining sohalari, obyektlari va turlariga muvofiq bakalavriat bitiruvchisi quyidagi kasbiy vazifalarni bajarishga qodir bolishi lozim:

Ilmiy-tadqiqot faoliyatida:

- berilgan dasturlar bo'yicha tog' jinslari va uyushmalari, minerallar, ma'dan va noma'dan foydali qazilmalar, geologik jarayonlar; yer qa'rining fizik holati va kimyoviy tarkibi, ichki tuzilishini ishlab chiqish qobiliyatiga ega bo'lishi;
- mahsulot sifati va uni sertifikatlashni ta'minlash jarayonlarini tahlil qilish, sintez qilish va optimallashtirish metodlarini ishlab chiqish qobiliyatiga ega bo'lishi;
- Internet tarmog'ida eng yangi ilmiy, geofizik yutuqlar haqidagi ma'lumotlarni maqsadga yo'nalgan holda qidirish va topish qobiliyatiga ega bo'lishi;
- ilmiy-tadqiqot va ishlab chiqarish jamoasi tarkibida (tayyorlanganlik profiliga mos ravishda) kasbiy faoliyat masalalarini yechish qobiliyatiga ega bo'lishi kerak.
- geologiyaning strategik yo'nalishlarini ishlab chiqish va tadqiq qilish loyihasini tizimiy yondoshuv asosida avtomatlashtirilgan ravishda ishlab chiqish qobiliyatiga ega bo'lishi;
- bajarilayotgan tajriba va amaliy ishlar mavzusi bo'yicha matematik, informatsion va imitatsion modellarni ishlab chiqish va tadqiqot qilish qobiliyatiga ega bo'lishi;
- loyihaviy va dasturiy hujjatlarni ishlab chiqish qobiliyatiga ega bo'lishi;
- amaliyotda informatsion texnologiyalarning xalqaro va kasbiy standartlarini, zamonaviy paradigma va metodologiyalarni, instrumental va hisoblash vositalarini (tayyorgarlik profiliga mos ravishda) qo'llash qobiliyatiga ega bo'lishi kerak.
- namunaviy texnologik jarayonlarni ishlab chiqish va ularni qo'llash qobiliyatiga ega bo'lishi;
- ilmiy va amaliy faoliyatda avtomatlashtirilgan tizimlarning instrumental vositalari va muhitlarini rivojlantirish va ularning ekspluatatsiyasi qobiliyatiga ega bo'lishi;
- kasbiy etika kodeksiga rioya qilish qobiliyatiga ega bo'lishi kerak.
- yig'ish-sozlash ishlarida:

- geologik kompas, geologik mikroskoplarni, geologik binokulyarlarni yig'ish va sozlash qobiliyatiga ega bo'lishi kerak.
- tashkiliy-boshqaruv faoliyatda:
- ishlab chiqarish faoliyati sifatini boshqarish jarayonlarini ishlab chiqish va tadbiiq qilish qobiliyatiga ega bo'lishi;
- ishlab chiqarish jarayonlarini amalga oshirish uchun zarur bo'lgan ishlab chiqarish jarayonlari va resurslarini rejalashtirish qobiliyatiga ega bo'lishi;
- axborot texnologiyalar tizimini yaratish va ularning ekspluatatsiyasi bilan bog'liq bo'lgan ishlab chiqarish jarayonlari monitoringi va sifatini baholash metodlari va mexanizmlarini ishlab chiqish qobiliyatiga ega bo'lishi;
- atrof-muhitni muhofaza qilish va mehnat xavfsizligi talablariga mos kelishi borasida ishlab chiqarish jarayonlarini nazorat qilish qobiliyatiga ega bo'lishi;
- muhandislik va konstruktorlik yechimlarini amaliyotga tadbiiq qilish qobiliyatiga ega bo'lishi;

Tashkiliy-boshqaruv hamda ishlab chiqarish faoliyatida:

- dala geologik-razvedka ishlarini o'tkazish, loyiha-smeta hujjatlarini tuzish uslublarini o'zlashtirgan bo'lishi, fond materiallarini umumlashtirish va tahlil qilishni hisoblashning zamonaviy metodlarini qo'llash qobiliyatiga ega bo'lishi;
- konlarni texnik-iqtisodiy baholash, texnik - iqtisodiy ko'rsatkichlarni aniqlashni bilishi, iqtisodiyot va uning tarmoqlarining rivojlanish qonunlari va qonuniyatlarini mukammal bilishi va ulardan foydalanishni zamonaviy metodlarini qo'llash qobiliyatiga ega bo'lishi;
- bajarilayotgan ishlar bo'yicha faoliyatning ishlab chiqarish va texnologik masalalarini fan va texnikaning zamonaviy yutuqlarini hisobga olgan holda kasbiy yechish qobiliyatiga ega bo'lishi;
- inson sog'lig'ini va uning ishchanlik qobiliyatini saqlash bo'yicha hamda mehnat jarayonida xavfsizlikni ta'minlash bo'yicha metodika va tadbirlarni ishlab chiqish va amalga oshirish qobiliyatiga ega bo'lishi;
- ishlab chiqarishda mehnat xavfsizligi bo'yicha mutaxassislarga qo'yiladigan talablarni ishlab chiqish qobiliyatiga ega bo'lishi kerak.

Axborot-tahliliy faoliyatida:

- boshqaruv qarorlarini qabul qilish uchun tashkilotning tashqi va ichki muhiti omillari to'g'risidagi ma'lumotlarni to'plash, qayta ishlash va tahlil qilish;
- qaror qabul qilish, faoliyatni rejalashtirish va boshqarish uchun ma'lumot to'plash, tashkilotning ichki axborot tizimini yaratish va uning ishlashini boshqarish;
- tashkilotning ichki hujjat aylanishi tizimini ishlab chiqish va boshqarish, tashkilotlar faoliyatining turli ko'rsatkichlari bo'yicha ma'lumotlar bazasini yuritish;
- loyihalar samaradorligini baholash;
- axborot-tahlil faoliyati natijalari bo'yicha hisobot tayyorlash;
- boshqaruv qarorlarining samaradorligini baholash.

2. 60530500 - Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar

2.1. Umumiy kompetensiyalar:

- davlat siyosatining dolzarb masalalarini bilishi, ijtimoiy-iqtisodiy muammolar va jarayonlarni mustaqil tahlil qila olish;
- mantiqiy fikrlashni rivojlantirish, to'g'ri xulosa chiqarish, ilmiy madaniyatni shakllantirish;

- xorijiy tillardan birida kasbiy faoliyatiga oid hujjatlar va ishlar mohiyatini tushunishi, tabiiy ilmiy fanlar bo'yicha kasbiy faoliyati doirasida zaruriy bilimlarga ega bo'lishi hamda ulardan zamonaviy ilmiy asosda kasb faoliyatida foydalana bilish;

- axborot texnologiyalarini kasbiy faoliyatida qo'llay bilishi, axborotlarni yig'ish, saqlash, qayta ishlash va ulardan foydalanish usullarini egallagan bo'lishi, faoliyatida mustaqil asoslangan qarorlar qabul qila olish;

- yangi bilimlarni mustaqil egallay bilishi, o'z ustida ishlashi va mehnat faoliyatini ilmiy asosda tashkil qila olish;

- sog'lom turmush tarzi va unga amal qilish zaruriyati to'g'risida tassavvurga ega bo'lish.

2.2. Kasbiy kompetensiyalar:

- kasbiy faoliyatda dala geologik-razvedka ishlarini o'tkazish, loyiha-smeta hujjatlarini tuzish uslublarini o'zlashtirgan bo'lishi, fond materiallarini umumlashtirish va tahlil qilishni hisoblashning zamonaviy metodlarini qo'llash qobiliyatiga ega bo'lishi;

- kasbiy faoliyatda konlarni texnik-iqtisodiy baholash, texnik – iqtisodiy ko'rsatkichlarni aniqlashni bilishi, iqtisodiyot va uning tarmoqlarining rivojlanish qonunlari va qonuniyatlarini mukammal bilishi va ulardan foydalanishni zamonaviy metodlarini qo'llash qobiliyatiga ega bo'lishi;

- bajarilayotgan tadqiqotlar mavzusi bo'yicha faoliyatning ishlab chiqarish va texnologik masalalarini fan va texnikaning zamonaviy yutuqlarini hisobga olgan holda kasbiy yechish qobiliyatiga ega bo'lishi;

- inson sog'lig'ini va uning ishchanlik qobiliyatini saqlash bo'yicha hamda mehnat jarayonida xavfsizlikni ta'minlash bo'yicha metodika va tadbirlarni ishlab chiqish va amalga oshirish qobiliyatiga ega bo'lishi;

- ishlab chiqarishda mehnat xavfsizligi bo'yicha mutaxassislariga qo'yiladigan talablarni ishlab chiqish qobiliyatiga ega bo'lishi kerak.

2.3. Umumiy va kasbiy kompetensiyalarni egallashni ta'minlaydigan fanlar va amaliyotlarga qo'yiladigan talablar.

Talabalar umumiy va kasbiy kompetensiyalar, bilim va ko'nikmalarni egallashi o'quv rejasiga mantiqiy ketmaketligda kiritiladigan **majburiy va tanlov** fanlarni o'zlashtirish, amaliyotlarni o'tish hamda boshqa o'quv mashg'ulot va akademik vazifalarni bajarish yordamida amalga oshiriladi.

Majburiy fanlar – bakalavriat ta'lim yo'nalishi bo'yicha bevosita umumiy va kasbiy kompetensiyalarni egallashga qaratilgan, zarur tayanch bilim va ko'nikmalarni ta'minlaydigan fanlar majmuasidir.

Tanlov fanlari – ta'lim yo'nalishi doirasida ixtisoslashuvdan kelib chiqib chuqurlashtirilgan, qo'shimcha bilim berish, bevosita ixtisosligi uchun zarur kompetensiyalarni kengaytirishga xizmat qiladigan, shuningdek, talabning shaxsiy qiziqishlari, ijodiy yondashuvlari va iqtidorini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan fanlar majmuasidir.

Ta'lim yo'nalishi bo'yicha quyidagi amaliyotlar o'tkaziladi:

malakaviy amaliyot – majburiy va tanlov fanlaridan nazariy bilimlarni mustahkamlash va amaliy (ishlab chiqarish) jarayonlari bilan uyg'unlashtirish, tegishli amaliy ko'nikmalar, kompetensiyalar va malakalarni shakllantirishga qaratiladi;

Ishlab chiqarish amaliyot — tashkilotlarda ishlash mahoratini oshirishga qaratiladi.

- xorijiy tillardan birida kasbiy faoliyatiga oid hujjatlar va ishlar mohiyatini tushunishi, tabiiy ilmiy fanlar bo'yicha kasbiy faoliyati doirasida zaruriy bilimlarga ega bo'lishi hamda ulardan zamonaviy ilmiy asosda kasb faoliyatida foydalana bilish;

- axborot texnologiyalarini kasbiy faoliyatida qo'llay bilishi, axborotlarni yig'ish, saqlash, qayta ishlash va ulardan foydalanish usullarini egallagan bo'lishi, faoliyatida mustaqil asoslangan qarorlar qabul qila olish;

- yangi bilimlarni mustaqil egallay bilishi, o'z ustida ishlashi va mehnat faoliyatini ilmiy asosda tashkil qila olish;

- sog'lom turmush tarzi va unga amal qilish zaruriyati to'g'risida tassavvurga ega bo'lish.

2.2. Kasbiy kompetensiyalar:

- kasbiy faoliyatda dala geologik-razvedka ishlarini o'tkazish, loyiha-smeta hujjatlarini tuzish uslublarini o'zlashtirgan bo'lishi, fond materiallarini umumlashtirish va tahlil qilishni hisoblashning zamonaviy metodlarini qo'llash qobiliyatiga ega bo'lishi;

- kasbiy faoliyatda konlarni texnik-iqtisodiy baholash, texnik – iqtisodiy ko'rsatkichlarni aniqlashni bilishi, iqtisodiyot va uning tarmoqlarining rivojlanish qonunlari va qonuniyatlarini mukammal bilishi va ulardan foydalanishni zamonaviy metodlarini qo'llash qobiliyatiga ega bo'lishi;

- bajarilayotgan tadqiqotlar mavzusi bo'yicha faoliyatning ishlab chiqarish va texnologik masalalarini fan va texnikaning zamonaviy yutuqlarini hisobga olgan holda kasbiy yechish qobiliyatiga ega bo'lishi;

- inson sog'lig'ini va uning ishchanlik qobiliyatini saqlash bo'yicha hamda mehnat jarayonida xavfsizlikni ta'minlash bo'yicha metodika va tadbirlarni ishlab chiqish va amalga oshirish qobiliyatiga ega bo'lishi;

- ishlab chiqarishda mehnat xavfsizligi bo'yicha mutaxassislarga qo'yiladigan talablarni ishlab chiqish qobiliyatiga ega bo'lishi kerak.

2.3. Umumiy va kasbiy kompetensiyalarni egallashni ta'minlaydigan fanlar va amaliyotlarga qo'yiladigan talablar.

Talabalar umumiy va kasbiy kompetensiyalar, bilim va ko'nikmalarni egallashi o'quv rejasiga mantiqiy ketmaketligda kiritiladigan **majburiy va tanlov** fanlarni o'zlashtirish, amaliyotlarni o'tish hamda boshqa o'quv mashg'ulot va akademik vazifalarni bajarish yordamida amalga oshiriladi.

Majburiy fanlar – bakalavriat ta'lim yo'nalishi bo'yicha bevosita umumiy va kasbiy kompetensiyalarni egallashga qaratilgan, zarur tayanch bilim va ko'nikmalarni ta'minlaydigan fanlar majmuasidir.

Tanlov fanlari – ta'lim yo'nalishi doirasida ixtisoslashuvdan kelib chiqib chuqurlashtirilgan, qo'shimcha bilim berish, bevosita ixtisosligi uchun zarur kompetensiyalarni kengaytirishga xizmat qiladigan, shuningdek, talabaning shaxsiy qiziqishlari, ijodiy yondashuvlari va iqtidorini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan fanlar majmuasidir.

Ta'lim yo'nalishi bo'yicha quyidagi amaliyotlar o'tkaziladi:

malakaviy amaliyot – majburiy va tanlov fanlaridan nazariy bilimlarni mustahkamlash va amaliy (ishlab chiqarish) jarayonlari bilan uyg'unlashtirish, tegishli amaliy ko'nikmalar, kompetensiyalar va malakalarni shakllantirishga qaratiladi;

Ishlab chiqarish amaliyot — tashkilotlarda ishlash mahoratini oshirishga qaratiladi.

2.3.1. Kvalifikatsiya: Geolog

O'quv fanlari, bloklar va faoliyat turlarining nomlari	Kunduzgi ta'lim shakli uchun fanlarga ajratilagn soat	Ajratilgan kredit
Majburiy fanlar	4920	164
Tanlov fanlar	1200	40
Malakaviy amaliyot	630	21
Yakuniy davlat attestatsiyasi	450	15

2.3.2. 60530500 – Geologiya (faoliyat soxasi bo'yicha) ta'lim yo'nalishi uchun ajratilgan o'quv fanlari, bloklar bo'yicha soatlar va kreditlar.

3. 60530500 - *Geologiya (faoliyat soxasi bo'yicha) bakalavriat ta'lim yo'nalishi o'quv rejasining tuzilishi*

T.r.	Fanning malakaviy kodi	O'quv fanlari, bloklar va faoliyat turlarining nomlari	Umumiy yuklamaning hajmi, soatlarda	Kredit miqdori	Fan o'tiladigan semestr
1.00		Majburiy fanlar	4920	164	
1.01	OMTB110	Oliy matematika	240	8	1,2
1.02	UYTB105	O'zbekistonning eng yangi tarixi	120	4	1
1.03	FALB205	Falsafa	120	4	2
1.04	URTB105	O'zbek (rus) tili	120	4	2
1.05	XJTB105	Xorijiy til	120	4	1
1.06	JTSB105	Dinshunoslik	120	4	4
1.07	UFZB104	Umumiy fizika	180	6	1
1.08	TOPAB108	Topografiya asoslari	180	6	1
1.09	BOTB112	Umumiy geologiya	360	12	1,2
1.10	UKMB106	Umumiy kimyo	120	4	2
1.11	GGTB402	Geologiyada geoinformatsion tizimlar	180	6	2
1.12	PYSB205	Paleontologiya	180	6	3
1.13	GRDB204	Geologik razvedka ishi va havfsizlik texnikasi.	180	6	3
1.14	MIKB208	Mineralogiya	300	10	3,4
1.15	GTUB213	Geofizikaviy tadqiqot usullari	300	10	3,4
1.16	SGGB214	Strukturaviy geologiya va geologik xaritalash	300	10	3,4
1.17	GMGB205	Gidrogeologiya	240	8	3,4
1.18	GEXB306	Geokimyo	120	4	5
1.19	PGFB408	Petrografiya	360	12	5,6
1.20	LITB306	Litologiya	300	10	5,6
1.21	FQGB306	Foydali qazilmalar geologiyasi	240	8	5,6
1.22	FQKB406	Foydali qazilma konlarini qidirish va razvedka qilish	180	6	7
1.23	GETB306	Geotektonika	180	6	7
1.24	MXIB405	Mineral xom ashyolar iqtisodiyoti	180	6	7
2.00		Tanlov fanlar	1200	40	
2.00		<i>Tanlov fanlar</i>	1200	40	4,5,6,7
		Jami	6120	204	
		Malakaviy amaliyot	630	21	2,4,6,8
		Yakuniy davlat attestatsiyasi	450	15	8
		Attestatsiya		0	
		Jami	1080	36	
		HAMMASI	7200	240	

Tayanch soʻzlar:

Kasbiy faoliyat turi, kompetensiya, ta'lim yoʻnalishi, kasbiy faoliyat obyekti, kasbiy faoliyat sohasi, bakalavriatning asosiy oʻquv reja va oʻquv dasturlari, geologiya, mineralogiya, mineral, geokimyo, petrografiya, togʻ jinsi, magmatizm, choʻkindi jinslar, metamorfizm, dinamometamorfizm, psevdomorfoza, metasomatit, migmatizatsiya, avtometamorfizm, granitizatsiya, stress bosim, flyuid, litostatik bosim, diaftorez, progressiv metamorfizm, polimetamorfizm, termal, kontakt, mintaqaviy metamorfizm, fatsiya, epizona, mezozona, katazona, yashil slanetslar, gneys, eklogit, okeanik yer poʻsti, litogeniz, magma, lava, muzliklar, litosfera, gidrosfera, atmosfera, landshaft, gorizontall struktura, vertikal struktura, kristall va amorf moddalar, atomlar, molekulalar, ionlar, polimorfizm, izomorfizm, kristallarning koʻrinishi, intruziv va effuziv magmatizm, aksessorlar, mos va nomos intruziyalar, batolit, lakkolit, garpolit, etmolit, dayka, shtok, sill, lopolit, fakolit, serogen struktura, boʻlakli jinslar, kimyoviy va organik choʻkindilar, psefit, psammit, alevrit, alevrolit, lyoss, pelit, geyzerlar, kaustobiolit, kon, foydali qzilma, geologiya qidiruv ishlari, geologik tadqiqotlar.

Ishlab chiquvchilar, kelishilgan asosiy turdosh oliy ta'lim muassasalari hamda kadrlar iste'molchilari

ISHLAB CHIQLIGAN:

O'zbekiston Milliy universiteti

Rektor I. Madjidov

2023 yil " _____ " _____

KELISHILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy ta'limni rivojlantirish tadqiqotlari va ilg'or texnologiyalarni tatbiq etish markazi

Islom Karimov nomidagi Toshkent Davlat Texnika universiteti

Rektor S. Turabdjano

Direktor Sh. Yakubov
2023 yil « _____ » _____
M.O. _____

Rektor S. Turabdjano
2023 yil « _____ » _____
M.O. _____

"Mineral resurslar instituti" DM

H.M. Abdullayev nomidagi geologiya va geofizika instituti

Direktor A. Xolikov

Direktor I. Turamuratov
2023 yil « _____ » _____
M.O. _____

Direktor A. Xolikov
2023 yil « _____ » _____
M.O. _____

**Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universitetida
ishlab chiqilgan 60530500 – Geologiya (faoliyat soxasi bo‘yicha) ta‘lim yo‘nalishi bo‘yicha
oliy ma‘lumotli bakalavrlar tayyorlashning tayyorgarlik darajasi va zaruriy bilimlar
mazmuniga qo‘yiladigan talablar yangilangan malaka talablari va o‘quv rejasiga**

T A Q R I Z

Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universitetida 60530500 – Geologiya (faoliyat soxasi bo‘yicha) ta‘lim yo‘nalishi uchun tayyorlangan malaka talablarini ishlab chiqilishida O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Devonining 2018 yil 3 apreldagi 5002-sonli topshirig‘i va O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 5 iyundagi “Oliy ta‘lim muassasalarida ta‘lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta‘minlash bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PQ-3775-sonli qarori hamda O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 17 iyundagi “2019–2023 yillarda Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universitetida talab yuqori bo‘lgan malakali kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish va ilmiy salohiyatni rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-4358-sonli qarorlari bilan tasdiqlangan tamoyillarga amal qilingan.

Takomillashtirilgan Davlat ta‘lim standartlari darajasida malakali geologlar tayyorlash mamlakatimiz uchun xozirgi kunda dolzarb masala xisoblanadi. Yangi pedagogik va axborot texnologiyalari yordamida fanlarni o‘qitish yuqori malakali geologlar tayyorlashda bevosita xizmat qiladi.

Ushbu yangilangan malaka talablari va o‘quv rejasi xorij tajribasi asosida uyg‘unlashtirilgan, ta‘lim oluvchilarda chuqur bilim, mustaqil fikrlash, yuksak kasb-kor malakasi shakllanishini ta‘minlashga alohida e‘tibor qaratilgan. Bakalavrlarning fanlarni o‘zlashtirish jarayonida tajriba, ko‘nikmalar xamda tasavvurga ega bo‘lish, qo‘yilgan talablarni bilishi va ulardan samarali foydalana olish kabilar to‘g‘ri ko‘rsatilgan.

60530500 – Geologiya (faoliyat soxasi bo‘yicha) ta‘lim yo‘nalishi uchun tayyorlangan malaka talablari va o‘quv rejasida fan oldida turgan dolzarb muammolarni o‘rganish va ularni ijobiy yechimini izlab topishda zamonaviy uslub va texnologiyalarga, dala va laboratoriya amaliyotlariga, seminar mashg‘ulotlariga, mustaqil bilim olish hamda olingan ma‘lumotlarni tahlil qilishga keng o‘rin berilgan.

Malaka talablarini ishlab chiqishda ta‘limni demokratlashtirish, insonparvarlashtirish, globallashtirish sharoitida o‘ziga xoslikni saqlash va jahon ta‘lim makoniga integrallashtirish tamoyilla-riga amal qilingan. Malaka talablaridagi bloklar bo‘yicha fanlar tarkibi, ularning o‘zaro nisbatlari bitiruvchilarning tanlagan mutaxassisligi bo‘yicha olgan nazariy bilimlarini amaliyotda qo‘llay olish ko‘nikmasini kuchaytirish nuqtai nazaridan qayta ko‘rib chiqilgan. Fanlar uchun belgilangan vaqt budjetining nazariy, amaliy, tajriba, mustaqil ishlar uchun taqsimoti bitiruvchining nazariy bilimlarini mustahkamlash va ularni amaliyotda muvaffaqiyat bilan qo‘llash ko‘nikmasini shakllantirishga qaratilgan.

Xulosa qilib aytganda, 60530500 – Geologiya (faoliyat soxasi bo‘yicha) ta‘lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlar tayyorlash uchun tuzilgan yangilangan malaka talablari va o‘quv rejasi oliy ta‘lim o‘quv jarayonini jahon andozalari darajasiga yetkazishga yo‘naltirilgan bo‘lib, har tomonlama yetuk mutaxassislar tayyorlashga oid masalalarni o‘z ichiga olgan va sifatli tuzilgan, O‘zbekiston Respublikasi davlat standaptlash tizimi qoidalari talablarini qoniqtiradi xamda uni tasdiqlashni taklif qilaman.

**Geologiya fanlari universiteti
“Umumiy geologiya” kafedrası
professori, g-m.f.d**

M.S.Karabayev

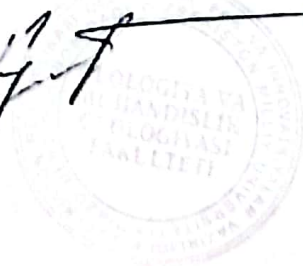

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети
Геология ва муҳандислик геологияси факультети
Геология кафедрасида яратилган
60530500 – Геология (фаолият турлари бўйича) таълим йўналиши
бўйича бакалаврият тайёрлаш малака талабларига
ТАҚРИЗ

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети Геология ва муҳандислик геологияси факультети Геология кафедрасида яратилган 60530500–Геология (фаолият турлари бўйича) бакалаврият таълим йўналишида олий маълумотли мутахассислар (бакалаврият) тайёрлаш бўйича малака талаблари жуда муҳим ҳужжат ҳисобланади.

Малака талабларида 60530500 – Геология (фаолият турлари бўйича) бакалаврият таълим йўналиши мутахассислиги бўйича бакалавриятлар тайёргарлик даражасига қўйиладиган талаблар, ўқитиш дастурларининг структураси ва мазмуни, ўқитиш дастурларини амалга ошириш усуллари ва магистрлар тайёрлаш сифатини назорат қилиш масалалари ўрин олган.

Тақдим қилинган 60530500 – Геология (фаолият турлари бўйича) бакалаврият таълим йўналиши бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари лойиҳаси малакали мутахассис тайёрлаш учун лозим бўлган барча фундаментал ва махсус фанларни ўз ичига олган. Бакалавриятлар тайёрлаш учун Ўзбекистон Миллий университетида ишлаб чиқилган ушбу малака талаблари барча талабларга жавоб беради. Уни мутасадди ташкилотлар томонидан тасдиқланишига ва амалиётга жорий этилиши мақсадга мувофиқ деб ўйлайман.

Мирзо Улуғбек номидаги
Ўзбекистон Миллий университети
Геология ва муҳандислик
геологияси факультети
Геология кафедраси профессори

А.Р.Кушаков

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti
60530500 – Geologiya (faoliyat soxasi bo'yicha) bakalvriat ta'lim yo'nalishi
malaka talablari va o'quv rejasini ishlab chiquvchilar, turdosh oliy ta'lim muassasalari va
asosiy kadrlar iste'molchilari o'rtasida

KELISHUV DALOLATNOMASI

Toshkent sh.

“ ___ ” _____ 2023 yil

Biz, quyida imzo chekuvchilar - H.M.Abdullayev nomidagi Geologiya va geofizika instituti direktori A.Xolikov, Mineral resurslar instituti direktori I.Turamuratov, Islom Karimov nomidagi Toshkent Davlat Texnika universiteti rektori S.Turabdjano, O'zbekiston Milliy universiteti rektori I.U.Madjidov bilan birgalikda O'zMUda ishlab chiqilgan quyidagi bakalvriat ta'lim yo'nalishining malaka talablari va o'quv rejasini mazmuni bilan tanishib chiqib, kelishuv haqida ushbu dalolatnomani tuzdik:

1. 60530500 – Geologiya (faoliyat sohasi bo'yicha) bakalvriat ta'lim yo'nalishi.

Malaka talablari hamda o'quv rejani ishlab chiqilishida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 8 oktyabrdagi “O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida”gi 5847-son farmoni, 2017 yil 20 apreldagi “Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida” PQ-2909-son, 2017 yil 27 iyuldagi “Oliy ma'lumotli mutaxassislar tayyorlash sifatini oshirishda iqtisodiyot sohalari va tarmoqlarining ishtirokini yanada kengaytirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PQ-3151-son, 2018 yil 5 iyundagi “Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida”gi PQ-3775-son, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 17 iyundagi “2019/2020 o'quv yilida O'zbekiston Respublikasining oliy ta'lim muassasalariga o'qishga qabul qilishning davlat buyurtmasi parametrlari to'g'risida”gi PQ-4359-son Qarorlariga hamda oliy ta'lim sohasini tartibga soluvchi boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlar, shuningdek, xalqaro talablarga asoslangan.

Mazkur malaka talablari va o'quv rejalarining ishlab chiqilishida asosiy kadrlar iste'molchilari tomonidan qo'yilgan talablar ham inobatga olingan.

Ta'lim yo'nalishi bo'yicha malaka talablari o'quv reja va fan dasturlari xamda boshqa hujjatlarni yaratish uchun asos bo'lib hisoblanadi.

Ishlab chiqilgan malaka talablari va o'quv rejani o'rnatilgan tartibda tasdiqqa tavsiya etish mumkin.

H.M.Abdullayev nomidagi Geologiya va geofizika instituti direktori

Mineral resurslar instituti direktori

Islom Karimov nomidagi Toshkent Davlat Texnika universiteti rektori

O'zbekiston Milliy universiteti rektori, professor

